

[Hans Conrad Koefoed.]

et lokalt Fænomen, men ved Samtale med andre har jeg erfaret, at det er noget, der gør sig gældende overalt. Og naar det er Tilfældet, tror jeg, Aarsagen er den, at de unge Landmænd ikke tør tage Risikoen for Tab af den Kapital, som de med Møje gennem Aarene har opsparet, ved at sætte den i en Landbrugsejendom, det være sig ny eller bestaaende, og derfor køber de sig eller lejer sig en Bolig og søger over i andre Erhverv. Det er det jeg ser med Sorg paa. De kan sagtens søge over i andre Erhverv, for den Slags Folk er der Brug for overalt. Det er muligt, at nogle af dem efter Aars Forløb vender tilbage, men de bedste Arbejdsaar er gaaet, og Ungdomsgnisten, og det er den, der skaber Fremskridtet, er væk.

Ud fra disse Tanker og det, som jeg har set, har jeg ikke kunnet lade være med at syle med den Tanke, om man kunde finde frem til noget, der kunde imødegaa, at de allerbedste af Landbrugets unge forlader Erhvervet og gaar over i andre. Vi yder i Forvejen favorable Betingelser for de nye Udstyknings ejendomme i Form af Afdragsfrihed for visse Dele af Laanet og Rentefrihed for andre Dele, men jeg synes i og for sig, der er noget unaturligt i saadan at yde en Favør, en Begünstigelse til disse unge Landmænds Førsteprioriteter. Der skulde ikke være noget i Vejen for, at de sagtens her kunde klare sig paa lige Fod med andre. Jeg siger ikke dette, fordi jeg misunder dem den Favør, de her kan faa, men jeg vilde tro, det var bedre, hvis man i Stedet for dette eller ved Siden af dette kunde bygge en Laangivning oven paa den Kapital, de unge selv har sparet sammen, og som de faktisk nu sætter ind i den største Risiko oppe i Toppen af den økonomiske Belastning, som deres Ejendom kommer ud for. Jeg tænker mig f. Eks., at man fra det offentlige Side ydede et Laan af samme Størrelse som, eller i et vist Forhold til, den af de unge selv opsparede Kapital og saaledes, at dette Laan kun blev et Laan, dersom Landbrugskonjunkturerne, beregnet efter den gennemsnitlige Forrentningsprocent for den Gruppe af Landbrugsejendomme, i Fremtiden holder sig over et vist Niveau, medens Laanet, dersom Landbrugets Forrentningsprocent gik under et vist

Niveau, vilde være at betragte som et Tilskud. Man kunde gøre det op Aar efter Aar, men jeg vilde nok tro, at det vilde være bedre, hvis man tog det i Perioder af Aar, f. Eks. en 3—4-aarig Periode, og saa sagde, at den Del af Laanet, som var forfaldet, skulde tilbagebetales ved en høj Forrentningsprocent, men ikke skulde tilbagebetales, men blive Tilskud ved en lav Forrentningsprocent. Jeg tror, man herigennem kunde modvirke den sørgelige Kendsgering, som jeg har omtalt, at mange af Landbrugets bedste unge forlader dette Erhverv og gaar over i andre.

Man kunde herimod sige, at det er en noget urimelig Tanke. Jeg synes ikke, det er urimeligt, at man paa en eller anden Maade sætter Staten ind som en Slags Kautionsist, for Udviklingen er blevet saadan, at Staten gennem Lovgivning og Administration paa mange Maader er medbestemmende for de enkelte Erhvervs økonomiske Forhold. Jeg ved, at der kan rettes Indvendinger mod den Tanke, jeg her har fremsat; man kan sige, det er en Begünstigelse af et enkelt Erhverv. Jeg vil gerne heroverfor sige, at jeg ikke skulde have noget imod, at den samme Begünstigelse blev ført over til andre Erhverv.

Jeg betragter det som en Lykke for Landet, at vi har mange selvstændige Bedrifter, baade i By og paa Land, saa den Indvending synes jeg man kan se bort fra. En anden Indvending er den — og den er maaske vægtigere —, at noget saadant vil forhøje Priserne paa Ejendomme. Denne Indvending gælder i hvert Fald ikke, naar det drejer sig om nye Brug; og naar det drejer sig om bestaaende Brug, vilde jeg tro, at den Type af unge Landbrugere, jeg her har omtalt, i hvert Fald vilde være fornuftige Købere, og da det er Købere med nogen Kapital, tror jeg, man kan holde sig til den almindelige Regel, at det ikke navnlig er de Folk, som har noget at købe for, der sætter Priserne i Vejret.

Jeg tør naturligvis ikke kategorisk sige, at her er en Løsning, men jeg har blot ønsket at fremsætte disse Tanker til velvillig Overvejelse. Jeg ved, hvor svært det er i Lovgivningsarbejdet og i vore Tanker i det hele taget herinde at betræde nye Baner, og derfor stiller jeg ikke store Forhaabninger. Men jeg vil gerne slutte med at sige, at mine